

BARNAFRID
Institutionen för biomedicinska och kliniska
vetenskaper, BKV
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se
JU2023/02590

Remissvar Ett starkare straffrättsligt skydd – mot sexuella kränkningar, bedrägerier i vissa fall och brott med hatmotiv avseende kön (SOU 2023:80)

Barnafrid, nationellt centrum för kunskap om våld mot barn, har beretts möjlighet att inkomma med ett remissvar på betänkandet av Utredningen om barns skydd mot sexuella kränkningar samt vissa frågor om brott mot kvinnor och äldre. Med hänsyn till Barnafrids roll som centrum för kunskap om våld mot barn begränsas remissvaret till de delar av betänkandet som främst berör barn, det vill säga föreslagna ändringar i 6 kap brottsbalken samt 16 kap brottsbalken.

Sammanfattning av synpunkter

Barnafrid instämmer i utredningens bedömningar och tillstyrker de föreslagna ändringarna i 6 kap brottsbalken. De föreslagna lagändringarna kriminaliserar straffvärda beteenden och innebär en välkommen förstärkning av skyddet för sköra och utsatta grupper i samhället. Förslagen bör, som utredningen konstaterar, bidra till att säkerställa barns och personer med funktionsnedsättnings rättigheter i enlighet med barnkonventionen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Med hänvisning till utredningens överväganden bör brottsrubriceringarna barnpornografibrott och grovt barnpornografibrott i 16 kap brottsbalken inte ändras.

Synpunkter på ändringar i 6 kap 4 och 6 §§ brottsbalken

Barnafrid instämmer i utredningens huvudförslag om att begränsa det utvidgade skyddet till situationer där det finns ett orsakssamband mellan barnets bristande förmåga och deltagandet i den sexuella handlingen. En sådan reglering innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Överväganden avseende 6 kap 13 § brottsbalken

Bestämmelsen i 6 kap 13 § brottsbalken innehåller ett undantag från kravet på uppsåt i förhållande till den ålder som ett barn som är offer för ett sexualbrott har uppnått. Även den som endast varit oaktsam i förhållande till barnets ålder kan dömas.

Barnafrid föreslår att en liknade reglering bör gälla vad avser gärningspersonens insikt i förhållande till de omständigheter som föreslås införas i 6 kap 2 st 2 p brottsbalken. Betydande bevissvårigheter kan annars förutses eftersom en misstänkt gärningsperson sannolikt i de flesta fall kommer att förneka att hen haft uppsåt i förhållande till barnets psykiska ohälsa, funktionsnedsättning etc. Den nya lagstiftningen, som är avsedd att stärka utsatta barns skydd, riskerar därför att få begränsat genomslag.

Om de föreslagna ändringarna i 6 kap brottsbalken genomförs utan en sådan bevislättning som föreslås ovan bör lagändringen i stället utvärderas relativt snart efter införandet så att dess effekter kan analyseras.

I detta ärende har Laura Korhonen centrumchef beslutat och Britt-Louise Viklund har varit föredragande.

För Barnafrid – nationellt centrum för kunskap om våld mot barn
Linköping den 18 mars 2024.

Britt-Louise Viklund
Utredare

Laura Korhonen, prof.
Centrumchef Barnafrid